

Innovatie- Netwerk

InnovatieNetwerk genereert grensverleggende vernieuwingen in landbouw, agribusiness, voeding en groene ruimte en zorgt ervoor dat die door belanghebbenden in de praktijk worden gebracht.

Het ministerie van Economische Zaken nam het initiatief tot en financiert InnovatieNetwerk.

➤ Meer informatie over InnovatieNetwerk:
www.innovatienetwerk.org

Een Conceptwijzer informeert u over beslissende momenten in de ontwikkeling van een grensverleggend concept. Bijvoorbeeld als het concept rijp is om in discussie te brengen. Of als realisatie in de praktijk in zicht is. Maar ook als een concept wordt afgesloten. Fruit4Sport is een concept dat kan bijdragen aan slimme oplossingen voor de groeiende problematiek die samenhangt met voeding (o.a. jeugdbesitas en suikerziekte).

➤ Geïnteresseerden die meer willen weten of ook met het concept Fruit4Sport aan de slag willen, kunnen contact opnemen met:

- Marc Ravesloot, tel. 0488-473731, marc.ravesloot@wur.nl
- Joost Reus, tel. 06-48130925, j.a.w.a.reus@innonet.agro.nl

Er is een portal rond Fruit4Sport in ontwikkeling, kijk op www.wageningenur.nl/fruit4sport

Fruit4Sport kan straks oogsten – Goal!

Wat is er eigenlijk logischer dan dat lekker en gezond fruit verkrijgbaar is in sportkantines? Fruit4Sport zorgt ervoor dat appels, peren en ander fruit, afkomstig van boomgaardjes op het sportpark, hun weg kunnen vinden naar de sporters. Sportverenigingen pakken daarmee de verantwoordelijkheid voor de leefstijl van hun leden én voor het inrichten van de groene ruimte op het sportpark.

Inleiding

Sinds enkele jaren onderzoekt InnovatieNetwerk de mogelijkheden voor het planten en oogsten van fruitbomen in de stad. Het brengt voedselproductie weer dicht bij mensen en draagt bij aan gezonder eten. Heel specifiek is ingezet op het planten van fruitbomen op sportparken waarmee de omgeving verfraaid kan worden én de verkrijgbaarheid en het eten van fruit na het sporten gestimuleerd wordt. Het oorspronkelijke concept “Steden van fruit en honing” is verder ontwikkeld tot Fruit4Sport samen met Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO), onderdeel van Wageningen UR. Aanleiding voor Fruit4Sport was de

tegenstelling in de functie van sportverenigingen en het aanbod in hun kantines. Terwijl mensen er komen om te sporten en werk te maken van een gezonde leefstijl, bieden de sportkantines vaak vooral snoep, snacks en suikerdranken. In de kantines zijn over het algemeen weinig tot geen gezonde alternatieven te vinden. Door de uitbreiding van het aanbod met vers fruit direct van boomgaardjes op het sportpark te betrekken, wordt tevens de omgeving verfraaid. Met de mogelijkheid om verenigingen en vrijwilligers uit de buurt zelf verantwoordelijk te maken voor het verzorgen en oogsten van het fruit heeft men met Fruit4Sport een bijzondere combinatie in handen.

Conceptwijzer December 2013

Appels voor de vereniging plukken samen met je team?

Door fruit te gaan produceren in de groene zones rond de sportvelden en gebruiksgroepen actief te betrekken bij de verzorging, oogst en verwerking, kan een voedingslijn worden georganiseerd naar de eigen kantine.

Belangrijke peilers binnen het concept Fruit4Sport zijn:

- Productie van fruit in de groene ruimte van gesloten en open sportaccommodaties
- Participatie door bedrijfsleven, sportverenigingen, teams
- Een gezond alternatief naast het bestaande aanbod van voeding in sportkantines

Kwaliteit sportparken omhoog

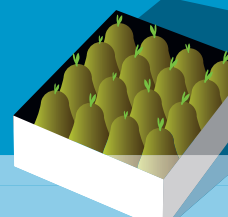
Miniboomgaarden vormen ook een kwalitatieve verbetering van het groen rond sportterreinen. Bij de pilotlocatie Middenmeer en Voorland in Amsterdam is dit een tweede belangrijke doelstelling. De sportaccommodaties van Middenmeer en Voorland (40 ha) zijn

vrij toegankelijk voor publiek. Fietzers en wandelaars kunnen proeven van fruit dat voor de vrije pluk is aangeplant. Door informatieverstrekking wordt duidelijk welke aanplanten zijn geadopteerd door

teams of bezoekers. Er wordt vriendelijk een beroep gedaan op de bezoeker deze informatie te respecteren en alleen fruit te kiezen dat bedoeld is voor de vrije pluk.

Conceptwijzer December 2013

Filosofie

Het concept Fruit4Sport is ontwikkeld vanuit het besef en de kennis dat sportaccommodaties belangrijke ontmoetingsplekken zijn waar de burger zeer regelmatig te vinden is. Het sportveld is daarom bij uitstek de plek om gezonde voeding te promoten en een gedragsverandering teweeg te brengen. Zowel voor

als na sportbeoefening wordt regelmatig gegeten en gedronken. De horecafaciliteiten van de clubs dienen daarbij hoofdzakelijk als leverancier. Dit aanbod kenmerkt zich tot op heden vooral door fastfood, suikerrepen en dranken, al komt hierin gelukkig wel langzaam een kentering. Vers fruit komt evenwel niet of maar mondjesmaat voor in de huidige sportkantines.

Eerste Fruit4Sport-pilot in Nederland

In Amsterdam heeft Stadsdeel Oost het ideeëngoed van Fruit4Sport direct omarmd en zo kon daar de eerste Nederlandse pilot voor het concept in het voorjaar van 2012 tot stand komen. PPO, onderdeel van Wageningen UR, werkte het concept Fruit4Sports verder uit. Daarbij waren veiligheid voor de sporter, versterking van de kwaliteit van het open sportpark bepalend voor het uiteindelijke ontwerp. Op 11 locaties van de sportfaciliteiten van Middenmeer en Voorland in Amsterdam zijn

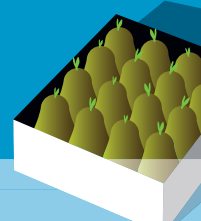
miniboomgaarden aangelegd. In totaal zijn er 216 fruitbomen en 510 heesters geplant, waaronder peren, appels, notenbomen, hazelnoten en blauwe bessen. De gekozen rassen zijn minder gevoelig voor ziekten en plagen en eenvoudig in het onderhoud.

Participatie

Na breed politiek draagvlak binnen de gemeente Amsterdam is deze eerste pilot gerealiseerd met PPO fruit zonder ruggespraak met bijvoorbeeld de sportverenigingen. Dit was mogelijk omdat het concept een kwaliteitsimpuls

geeft aan de sportparken, iets dat normaliter ook zonder overleg met verenigingen plaatsvindt. Voor implementatie van Fruit4Sport op nieuwe locaties zullen in de toekomst de verenigingen zoveel mogelijk van meet af aan worden meegenomen, om zo een zo breed mogelijk draagvlak te waarborgen. Er is in Amsterdam rond de pilot desondanks al een actief netwerk ontstaan waarbij een van de verenigingen, hockeyclub HC Athena, als een ware ambassadeur van Fruit4Sport kan worden beschouwd. Deze club heeft een gezond aanbod in de kantine als beleid en koopt al langer lokaal fruit in dat gratis wordt aangeboden aan de sporters. HC Athena heeft aangegeven samen met het Fruit4Sport team actief mee te willen werken in het verspreiden van het verhaal en deze boodschap naar de andere verenigingen op Middenmeer en Voorland. Verder is ook Slimme Sportparken een waardevolle partner. Slimme Sportparken is een project in Stadsdeel Oost dat op een aantal beleidsterreinen de verbinding wil vormen tussen de aanwezige 23 verenigingen. Naast bijvoorbeeld gezamenlijke inkoop van energie hoort daar ook het beleidsterrein gezonde voeding bij. Vanuit de wijk zijn groepen vrijwilligers al actief betrokken bij het onderhoud van de boomgaardjes op sportpark Voorland Middenmeer.

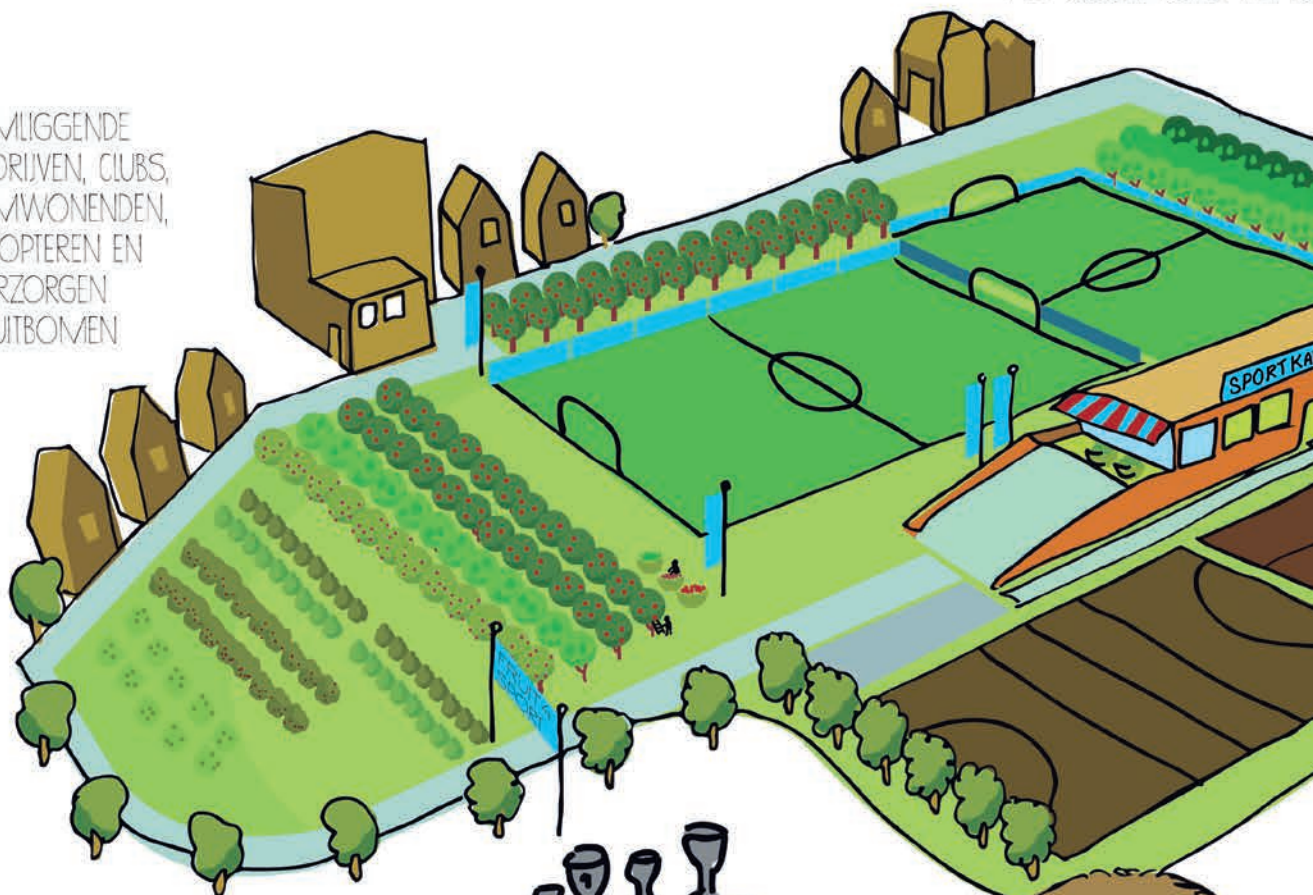

Conceptwijzer December 2013

FRUIT4SPORT

MINIBOOMGAARDEN VOOR
HET GROEN ROND HET SPORTVELD

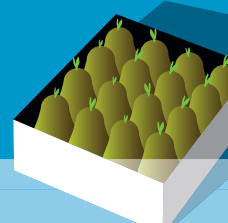
OMLIGGENDE
BEDRIJVEN, CLUBS,
OMWONENDEN,
ADOPTEREN EN
VERZORGEN
FRUITBOMEN

MINDER AFHAKERS
DOOR GEZOND
LICHAAMSGEWICHT

DE GEZONDE SPORTKANTINE

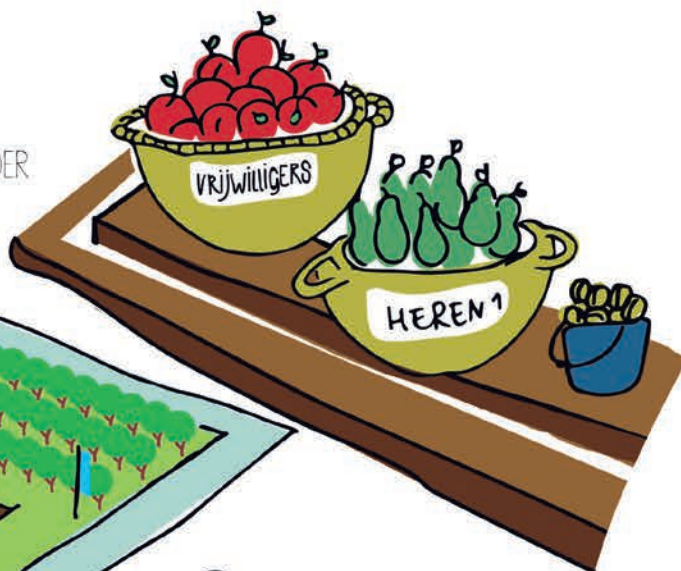
GENIETEN VAN VERS FRUIT UIT EIGEN

Conceptwijzer December 2013

RMEN
PORTTERREIN

LOCAL FOR LOCAL
BUURTWINKEL ZORGT
VOOR EXTRA AANVOER

RECHTSTREEKS
VAN BOOM
NAAR KANTINE

GEPLANT, VERZORGD
EN GEOOGST

DE VRIJE
PLUK

KANTINE

PRODUCTIE

WAGENINGEN UR

For quality of life

InnovatieNetwerk

Grensverleggend in Agro en Groen

Conceptwijzer December 2013

Oogsten!

In 2013 is het eerste fruit van Fruit4Sport bomen op het sportpark geoogst. Om dit fruit volgens het concept ook daadwerkelijk in de kantine te kunnen gaan verkopen, is actieve participatie van de sportverenigingen, c.q. kantine-beheerders nodig. Met diverse activiteiten zijn deze partijen op de hoogte gebracht van de mogelijkheden, maar nemen zij nog niet actief deel aan de pilot. Om dit te bewerkstelligen worden vanuit het stadsdeel samen met Wageningen UR vervolgactiviteiten opgestart. Hierbij staat onder andere een bijeenkomst met het bedrijfsleven op de agenda met als ambitie om hier partners te vinden voor de uitvoering (aanbod van fruit ná het oogstseizoen). Het betrekken van relevante stakeholders en het in kaart brengen van dat wat nodig is voor het opzetten van een local for local keten met partijen rond het sportpark is een van de uitdagingen voor de komende periode.

Wat brengt de toekomst?

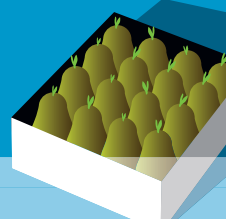
Vanuit heel Nederland komen reacties van verenigingen, managers uit het sportdomein, steden en provincies die het concept willen oppakken in hun gebied of stad. Daarom wordt gewerkt aan het opzetten van een programma voor de landelijke uitrol van Fruit4Sport. Het concept wordt ondermeer uitgewerkt binnen het topsectorenbeleid T&U (binnen de gehonoreerde publiek private samenwerking 'Stadstuinbouw'). Veel

aandacht gaat uit naar de participatie van sportverenigingen, bedrijven en zorgverzekeraars. Het is van belang voldoende private financieringsbronnen te

vinden. Het bedrijfsleven, voor wie deze maatschappelijk innovatie past binnen hun denklijnen en beleid, wordt dan ook van harte uitgenodigd contact op te nemen

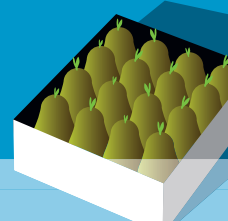
voor een nadere kennismaking. Daarnaast is stadsdeel Oost ook van plan het concept uit te breiden naar scholen: Fruit4School.

Borging in verenigingsbeleid, organisatie en activiteiten

Cruciaal onderdeel van dit maatschappelijk concept is de borging binnen de vereniging door Maatschappelijk Verantwoord Verenigen (www.mvvnederland.nl). Zij dragen een visie uit die geheel aansluit bij de doelstelling van Fruit4Sport. In het kort houdt deze

in dat sportverenigingen structureel een brede maatschappelijke rol kunnen vervullen in de lokale gemeenschap terwijl zij hun kernactiviteit daarmee versterken. Samenwerken en verbinden met diverse partijen is daarbij een belangrijk onderdeel. Er komen thema's ter sprake zoals zorg, welzijn, duurzaamheid, participatie en gezondheid. Het concept Fruit4Sport past perfect bij het thema gezondheid en sluit goed aan bij de trend dat sportverenigingen steeds vaker overgaan op een gezondere sportkantine.

Quote ouder van sportend kind:
"Het zou heel fijn zijn als er in de kantine fruit wordt aangeboden. Dan kun je kiezen voor een gezond alternatief, juist na het sporten. Nu ben je als ouder geneigd maar toe te geven als er toch weinig anders te krijgen is dan broodjes kroket en energierepen. Het zou mooi zijn als je de keuze hebt!"

Conceptwijzer December 2013

Rol InnovatieNetwerk

InnovatieNetwerk heeft als opdracht grensverleggende concepten te ontwikkelen die een omslag kunnen betekenen op de lange termijn. De groeiende problematiek die samenhangt met voeding (o.a. jeugdobesitas en suikerziekte) vraagt om slimme oplossingen die niet altijd direct voor de

hand liggen. Fruit4Sport is zo'n concept. InnovatieNetwerk heeft als aanjager van deze aanpak kunnen meemaken hoe lastig het soms is bestaande structuren te doorbreken. Des te mooier is het daarom te zien hoe Fruit4Sport zich momenteel stevig wortelt in de hoofdstad. Ook vanuit de rest van het land is belangstelling voor de aanpak van

Fruit4Sport. Partner PPO werkt met veel energie aan het bouwen van een netwerk en het creëren van draagvlak voor het op meerdere plekken in de praktijk brengen van Fruit4Sport. InnovatieNetwerk heeft haar rol als aanjager vervuld en kijkt met vertrouwen mee bij de verdere ontwikkeling van Fruit4Sport door de betrokken partijen.

MVV Nederland

dé kracht van maatschappelijk verbinden

www.mvvnederland.nl

**Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Oost**

WAGENINGEN UR
For quality of life

